

A brókerpóker

Valamikor 1986 elején történt, az első évben, amikor munkahelyem, a Salomon Brothers megkezdte mélyrepülését. Elnökünk, John Gutfreund felállt a kereskedési terem végén lévő íróasztala mellől, és sétálni kezdett a sorok közt, ahol minden pillanatban dollármilliárdokat tettek kockára a kötvényekkel kereskedő brókerek. Hogy kitapintsa az üzlet rezdüléseit, Gutfreund egyszerűen körbesétált, és kérdéseket tett fel a brókereknek. Boszorkányos hatodik érzéke vezette mindig éppen oda, ahol valami katasztrófa volt kibontakozóban. Mintha kényes orrával kiszagolta volna az elúszó pénz szagát.

Gutfreund* a gyengébb idegzetű brókerek rémálma volt. Imádott hátulról mögénk lopózni, és meglepni. Ő élvezte, de minket többnyire kitört a frász. Amikor valaki egyszerre két telefonon tárgyal, izzadva, hogy megállítsa valahogy a közelgő katasztrófát, nemigen van ideje megfordulni és hátranézni. De nem is kellett. Lehetetlen volt nem megérezni. Körülöttünk úgy felbolydult a levegő, mint valami epilepsziás kórteremben. Mindenki kezét-lábát törve, megszállottan igyekezett úgy tenni, mintha észvesztő tempóban dolgozna, miközben ő jelentőségteljesen pislogott valahova a

* A név jelentése jó barát.

Brókerpóker

fejünk fölé. Ilyenkor jeges rémület járta át a csontjaimat; azt hiszem, ugyanez a vészjósló érzés futhatja el a szerencsétlen kis állatokat, mikor riadtan összerándulnak, ha meglátnak egy grizzly medvét. Vészcsengő szólalt meg visítva a fejemben: Gutfreund! Gutfreund! Gutfreund!

Elnökünk jó szokása szerint gyakran csak elidőzött mögöttünk egy kicsit, aztán szó nélkül odébbállt; megesett, hogy még elmenni sem láttuk. Két ilyen alkalom után az egyetlen jel, ami otlétére vallott, egy-egy elhamvadt szivarvég volt a székem mellett, ami úgy éktelenkedett, mint valami állati ürülék, és amit azt hiszem, Gutfreund névjegykártyaként hagyott mindenfelé szerteszét. Gutfreund szivarcsontkjai hosszabbak és formásabbak voltak, mint az átlagos Salomon-főnököké. Éltem a gyanúperrel, a többiekénél drágább márkát szív – ami azt illeti, tellett neki a 40 millió dollárból, amit 1981-ben a Salomon Brothers eladásakor bezsebelt (vagy a 3,1 millióból, amit 1986-ban magának fizetett, lepipálva ezzel minden más Wall Street-i bróker cég főnökét).

Csakhogy 1986-ban ezen az ominózus napon Gutfreund valami egészen furcsa dolgot tett. Ahelyett, hogy mindnyájunkat halálra rémisztett volna, egyenesen John Meriwether asztalához sietett. Meriwether a Salomon Inc. igazgatótanácsának tagja és a cég egyik legmenőbb brókere volt. Gutfreund néhány szót suttogott neki. A közelben lévő brókerek feszülten hallgatóztak. Amit Gutfreund akkor mondott, az szállóigévé vált a Salomon Brothersnél, afféle örök védjegyévé a társaságnak. Gutfreund ezt mondta: „Egy kör, egymillió dollár, semmi nyavajgás.”

Egy kör, egymillió dollár, semmi nyavajgás. Meriwether azonnal megértette. A Wall Street királya, ahogy Gutfreundot a Business Week nevezte, a póker egy igen nehéz változatára, a brókerpókerre (vagy más néven hazug pókerre) hívta ki egymillió dolláros téttel. Ők ketten délutánonként rendszeresen leültek brókerpókert játszani hat fiatal köt-

vényarbitrázs-kereskedővel, akik rendszerint teljesen megkopasztották őt. Néhány bróker úgy gondolta, Gutfreund alaposan elszámította magát, mások viszont – elég sokan –, akik Gutfreundot nem tudták másként elképzelni, mint mindenhatónak, úgy vélték, valamiért érdekében állt veszteni, de hogy miért, azt sűrű homály borította.

Gutfreund ajánlatában a tét nagysága volt igazán megdöbbentő. Többnyire nem kockáztatott néhány száz dollárnál többet. Az egymilliót tét példátlanul magas összeg volt. Végül a „semmi nyavajgás” azt jelentette, a vesztes fájdalomosan nagyot bukik, de zokszó nélkül le kell nyelnie. Az ajkába harapnia, és visszafojtani a könnyeit. De miért – kérdezte magában mindenki, még ha a Wall Street királyáról is volt szó – miért a legnagyobb ásszal kell kikezdenie? Miért épp Meriwethert hívja ki, és miért nem az egyik kevésbé menő igazgatót? Őrületségnek tűnt. Meriwether a játék királya volt, a Salomon Brothers kereskedési termék házi brókerpóker-bajnoka.

Másrészt, ha valamit az ember a kereskedési teremben megtanul, az az, hogy az olyan nyertesek, mint Gutfreund mindig tudják, mit tesznek; ha nincs is konkrét tervük, mindig van elképzelésük. Persze nem látok bele Gutfreund gondolataiba, de tudom, a kereskedési teremben mindenki nagyban űzött valami szerencsejátékot, és Gutfreund alighanem be akart közejük robbanni. Ahogy én látom, Gutfreund egyszerűen meg akarta villantani bátorságát, mint a fiú, aki kérkedésből az ugrótorony tetejéről csobban. És ki lehetne ebben jobb partner, mint Meriwether? Amellett valószínűleg Meriwether volt az egyetlen bróker, akinek pénze is, mersze is volt játszani.

Az egész abszurd helyzet kíván némi előzetes magyarázatot. John Meriwether pályafutása során százmilliókat keresett a Salomon Brothersnek. Megvolt az a ritka és a brókerknél aranyat érő képessége, hogy érzéseit elleplezze.

Brókerpóker

A legtöbb brókerről messziről lerítt, hogy éppen nyertek-e vagy vesztek. Vagy vigyázatlanul felszabadultak, vagy vigyázatlanul feszültek voltak. Meriwetherről soha nem lehetett leolvasni a hangulatát. Arcán egyfolytában ugyanaz az üres, kissé feszült kifejezés ült. Szerintem istenadta tehetséggel uralkodott a brókereket rendszerint felemésztő érzéseken – a kapzsiságon és a félelmen, és a nemesség eme álarcával olyan ádázul kergethette saját érdekeit, amennyire nem szégyellte. Sokan a Wall Street legjobb kötvénykereskedőjének tartották. A Salomon berkein belül csak ámulattal beszéltek róla. „A legjobb bróker a cégnél”, „a kockáztatás nagymestere”, „félelmetes pókerjátékos” – mondogatták.

Meriwether megbabonázta a keze alatt dolgozó brókereket. A srácok huszonöt-harminckét évesek lehettek, ő kb. negyven. A legtöbbjüknek PhD-je volt matematikából, közgazdaságból vagy fizikából. Csakhogy amint Meriwether asztalához kerültek, rögvest elfelejtették, hogy elvileg emelkedett szellemű intellektuelek. Hitbuzgó tanítvánnyá váltak, a brókerpóker megszállottjaivá. A brókerpókerre úgy tekintettek, mint az *életük* játékára. És a játékot nagyon komoly szinten űzték.

John Gutfreund mindig is kívülálló maradt a játékukban. Nekik vajmi keveset jelentett, hogy a Business Week a címlapra tette a fotóját és a Wall Street királyának nevezte. Már-mint bizonyos tekintetben épp ez volt a lényeg. Lehet, hogy Gutfreund volt a Wall Street királya, de a játék királya Meriwether volt. Mikor Gutfreundot a sajtó megkoronázta, szinte hallani lehetett a gondolataikat: fura nevek, üres fejek, médiában a helyetek. Azért persze Gutfreund valaha tényleg menő bróker volt, de ez akkor már annyit ért, mint amikor egy öregasszony azzal henceg, hajdanában milyen csinosnak tartották.

Olykor úgy tűnt, maga Gutfreund is hasonlóan látja a helyzetet. Gutfreund imádta a kereskedést. Az igazgatói munká-

hoz mérten az üzlet csodálatra méltóan tiszta műfaj volt. Mindenki megtette a tétjét, aztán vagy nyert, vagy vesztett. Aki nyert, arra az egész cég, a legkisebbtől a legnagyobbig – csodálatlaltal, irigységgel és félelemmel vegyes tisztelettel nézett fel, mégpedig egyetlen okból: mert hatalma volt a pénz felett. Persze az igazgatóknak is kijárt egy jó adag félelem, csodálat és irigység, de egész másért. *Nem ők keresték a pénzt a Salomon-nak, nem ők vitték vásárra a bőrüket.* Az igazgatók a brókerek kezében voltak, míg azok nap mint nap megmutatták, jobban kockáztatnak a kockáztató világ többi részénél. A pénzt a Meriwether-félék hozták, és hogy mennyit, arra Gutfreundnak nemigen volt befolyása. Ezért gondolták sokan, hogy amikor Gutfreund vaktában egykörös partira hívta ki az arbitrázskereskedők főnökét, azt akarta megmutatni, ő sem egy utolsó játékos. És ha már fel akart vágni, a brókerpókernél jobbat nem is találhatott volna. A kereskedők számára fontos volt ez a játék. Az olyan fickók, mint John Meriwether, őszintén hitték, hogy az üzlet és a brókerpóker egymás édestestvérei. A játék kibuktatta a brókerek jellemét. Csiszolta ösztöneiket. Aki jó volt a brókerpókerben, jó volt az üzletben, és fordítva. Mindannyian tudtuk ezt.

A játék: a résztvevők – legalább ketten, legfeljebb tízen – körbeülnek egy asztalt. Mindegyik játékos egy 1 dolláros bankjegyet szorongat a kezében. A játék hasonlít a svindli nevű kártyajátékhoz. Mindenki megpróbálja átvenni társait a bankjegyre nyomott sorszámot illetően. Az egyik bróker megteszi a maga licitjét, bemondva például, hogy „három hatos,” ami annyit tesz, hogy a sorszámok a játékosok bankóin, beleértve a magáét is, összesen legalább három hatost tartalmaznak.

Miután valaki megtette az első licitet, jön a következő játékos az óramutató járásával megegyező irányban. Mondjuk a licit három hatos. A bemondótól balra ülő játékos két dolgot tehet: vagy rálicitál (ezt kétféleképpen teheti meg: na-

Brókerpóker

gyobb számjegyet mond – három hetes, nyolcas vagy kilen-
ces –, illetve több darabot bármely más számjegyből – példá-
ul négy ötös), vagy bemondja, hogy: kétlem.

A licitálás addig folyik, amíg már senki nem akarja emel-
ni a tétet. Csak ezután terítik ki a „lapokat”, vagyis mutatják
meg egymásnak a bankjegyek sorszámát, hogy kiderüljön,
ki kit húzott csőbe. Addig is a jó játékos újra és újra végig-
pörgeti agyában a lehetőségeket. Mi a statisztikai valószínű-
sége annak, hogy három hatos van a véletlenszerűen össze-
álló, mondjuk, negyven számjegyben? Csakhogy a tapasztalt
játékosok számára ez a dolog könnyebbik oldala. Ami jóval
nehezebb: a többiek arcáról olvasni. Mindez akkor válik iga-
zán széppé és izgalmassá, ha az összes játékos dörzsölt, és
profi a blöffben és a dupla blöffben.

A játék hordoz valamit a kereskedés ízéből éppúgy, ahogy
a harci játék a háborúéból. Bizonyos tekintetben a bróker-
pókert játszóknak ugyanazokat a kérdéseket kell feltennie
magában, mint egy kötvénykereskedőnek. Nem túl nagy a
kockázat? Az én oldalamon áll a szerencse? Vajon milyen ra-
vasz az ellenfelem? Tudja, mit miért tesz? Ha nem, hogy
használhatnám ki a balgaságát? Ha nagy licitet mond be,
blöfföl vagy erős sorszám van a kezében? Elhamarkodott
licitre akar rávenni vagy négy egyező számjegye van? Mind-
egyik játékos a másik gyengéit, szokását és taktikáját igyek-
szik kifürkészni, miközben arra törekszik, ne legyen kiszá-
mítható. A Goldmannél, a Sachsnál, a First Bostonnál, a
Morgan Stanleynél, a Merrill Lynchnél és a többi Wall
Street-i cégnél is játsszák a brókerpóker valamelyik változa-
tát. De a tétek – hála John Meriwethernek – a Salomon
Brothersnél a legnagyobbak.

A brókerpóker íratlan szabályai valahogy úgy szóltak,
mint a pisztolypárbajé. Egy vérbeli brókernek nem lehetett
a kihívás elől kitérnie. E szabályoknál fogva – melyek az ő
szabályai voltak – John Meriwether úgy érezte, játszania kell.

Csakhogytudta, kutyaszorítóba került. Számára a parti nem végződhetett jól. Ha nyer, magára haragítja Gutfreundot, és az nem igazán érné meg. Ha pedig veszít, elúszik egymillió dollárja, ami még kínosabb volt, mint ha a főnökét felboszszantja. Bár Meriwether nagyságrendekkel jobb játékos volt, de egy egykörös partiban bármi megeshetett. Talán egyedül a szerencse döntene. Meriwether egész nap az esztelenül magas rizikót igyekezett elkerülni, és nem kívánt pont ebbe a csapdába beleesni.

– Nem, John – mondta –, ilyen felállással inkább igazi pénzben játszanék. Tízmillió dollár. Semmi nyavajgás.

Tízmillió dollár. Ez előtt minden játékos meghajtotta a fejét. Meriwether már akkor a brókerpóker bajnoka volt, amikor a játékot még ki sem találták, és mint annyiszor, most is blöffölt. Gutfreund azért eltűnődött a válaszon. Akár rá is bólinthatott volna. Pusztán belegondolni is borzongató lehetett, milyen lehet tízmilliót nyerni. Már a tét nagysága is hízelgett a hiúságának (ajaj, csodás dolog a gazdagság).

Másrészt tízmillió dollár nagy pénz volt, és ha Gutfreund veszít, csak nagyjából harmincmilliója marad. Felesége, Susan, manhattani apartmanjuk felcicomázására épp akkor szórt el vagy tizenötmilliót. (Ezt Meriwether is tudta.) Mellesleg mivel Gutfreund volt a főnök, őt nem kötötte Meriwether játékszabálya. Ki tudja? Meglehet, nem is tudott róla. Talán csak Meriwether reakciójára volt kíváncsi. (A király válasza alighanem őt is meglepte.) Végül aztán Gutfreund meghátrált. Elvigyorodott a maga hamisítatlan kényszerezett mosolyával, és azt mondta: örült vagy.

Nem éppen, gondolta Meriwether, csak piszkosul jó.